

Recenzija par sabiedriskā pasūtījuma raidījumiem Rīga TV24

Ideja paplašināt Latvijas TV skatītāju izvēles iespējas virszemes apraidē ir ļoti apsveicama. Trīs dažādas savstarpēji konkurējošas firmas piedāvā visnotaļ augošu meistarību ‘nabadzīgā teātra’ (Pīters Bruks) apstākļos.

Centība, iedomība, paviršība, viduvējas latviešu valodas un vājas psiholoģijas zināšanas, kā arī dabas doti talanti un glīta āriene raksturo tostarp Rīga TV24 raidījumu vadītājus. Galvenā šī kanāla pievilcība ir prasmē izvēlēties studijas viesus, kuru viedokļi un dzīvesstāsti ir interesanti daudziem. Tad arī no ekrāna izkristalizējas vērtību sistēmas, gudra argumentācija, kas rada vēlmi domāt līdz, salīdzināt.

Sabiedriskā pasūtījuma ietvarā Rīga TV24 no augstāk minētā žanra, kurā „viesi savāc visas balvas”, ir trīs raidījumi, kas pārsvarā ir izdevušies, jo tiem laikus ir dota iespēja sagatavoties (*Kas tur tik laikmetīgs*, *Globuss* un *Preses klubs*). Diemžēl *Tiešraides* iecere joprojām kūņojas „kā es māku, tā es maunu” līmenī. Saraustīti realizējas divas retās priekšrocības, kuru nav nevienai citai TV Latvijā: 1) kompakta, mūsdienīga filmēšanas/raidīšanas tehnika, 2) ņipri reportāžu vadītāji, kuri bez atskatīšanās gatavi brist nezināmajā. Diemžēl tehnika mēdz būt kaprīza (ēterā stājas un zūd attēls), neparādās operatoru kadra kompozīcijas, gaismu, notikuma un vides ‘paredzēšanas’ izjūta. Ļoti svarīgas lietas, kuras būtībā ir svarīgākas nekā mikrofona turētāja/as nebeidzama tarkšķēšana.

Tiešraide “Te un tagad” no korespondenta un producenta prasa lielāku darbu nekā studijas raidījums. Pirms tās jāparedz iespējamie riski: nebūs notikuma vai atnāks par daudz cilvēku, vai arī – kāds necenzēti lamāsies un ķēmosies, kāds taisīs politisko reklāmu. Ir jābūt pārdomātai vīzijai (kopā ar operatoru), ko mēs vēlamies vēstīt ar šo pārraidi? Uz savu gaumi nevar paļauties, ir jāuzkrāj elementāra kompetence, tad nebūs ētera piesārņojuma ar: „Ko īstenībā jūs pārstāvat, man īsti patiesībā jāsaka...”, jo bezjēdzīgus, neasprātīgus sārņus nav iespējams skatīties. Kā labu piemēru gribu minēt tiešraidi no lāpu gājiena pagājīšgad novembrī, bet! Atkal to izvilka interesanti intervējamie. Es ļoti vēlos mudināt Rīga TV24 turpināt šo žanru, ar ko esat patiešām unikāli, un darbs darīs meistarus.

Kas tur tik laikmetīgs ir relatīvi pabeigts formāts, atliek to allaž atraktīvi piepildīt. Esmu redzējis praktiski visus raidījumus, man tajos filmētie cilvēki ir personiski tuvi, viņu veikums pazīstams. Tas it kā ļautu meklēt iebildumus, bet tādu nav. Rīgas kinostudijas izcilo dokumentālistu veidotie kinožurnāli *Māksla* ir ļoti laba iedvesmas bāze tālākai attīstībai.

Globuss ir zīmolvārds, kas pagērē kvalitāti. Pozitīvi ir tas, ka šajā raidījumā nenotiek dažādu intelektu miksēšana, bet gan stabilos avotos smelta zināšanu un faktu atdeve. Piezīmi gan pelnījusi vairākkārt nejauši izskanējusi nostādne: mēs un „tie tur” – ES (Latvija jau 11 gadus pati ir ES); arī, piemēram, neiezīmētā robežšķirtne starp reliģijām, kas dotu labāku fonu izpratnei par notikumiem Tuvajos/Tālajos Austrumos, ES, Krievijā, naftas tirgos.

Ir divi traucējoši elementi raidījuma uztverei: studijas stikla lete, kas rada lieku barjeru un attālina ekspertus no skatītāja; raidījuma vadītāja nežurnālistiskums. Tas izpaužas kā sava viedokļa pārdozēšana un neizstrādāta pārraides tematiskā dramaturģija. Nav konsekventas sasaites – kāpēc tas šovakar jāzina Latvijas skatītājam? Nav piesaistoša ievada, nobeigumā – cilvēciska kopsavilkuma. Pasaulē TV ir simtiem ‘globusu’, kurus var skatīties ar aizturētu elpu. Arī mums jābūt tādām, ko negribētos pārslēgt.

Preses klubs (PK) ir izaicinoši neadekvāts nosaukums. Vašingtonā tāds eksistē kopš 1908.gada kā ekskluzīva augstākās raudzes politiķu un vadošo žurnālistu diskusiju vieta, nemaz nerunājot par mūsu LTV u.c. organizāciju vēlmi uzšķilt līdzīgu savu mediju tradīciju. ‘Aizlienētais’ PK Rīga TV24 ir dažu portālu (godīgi būtu *Portālu klubs*) kļiedzošāko virsrakstu pārskats. Liela sarunas daļa (ļoti labos raidlaikos, ar neskaitāmiem atkārtojumiem) paiet, lai noskaidrotu, kāpēc virsraksts neatbilst rakstiņam, katreiz pieminot, ka nevajag ticēt virsrakstiem, lielākai daļai viesu atzīstot, ka savā dzīvē viņi interesējas par ko citu. Un sākas daudz maz pieklājīgu latviešu virspusēja domu apmaiņa par – to citu. Ja nejauši sagādās atnākt Kehrim, Jurkānam, Gailim, Aijai Strautmanei u.tml., kuri spēj šķidru sensācijas meklējumu salikt – ‘kā bija, ir un būs’ pamatotās tēzēs, raidījumam parādās svars. Atkarība no sagādīšanās atgādina sistēmu, kurai nav zināms virzības kods (varbūt – Aivi Ceriņu par Saeimas deputātu vismaz? © Piemēri ir.). Bet, no otras puses, ar citu vadītāju šis raidījums nebūtu tāds, uz kuru negribas dusmoties. Pēc smagas darba dienas der kaut kas neobligāts, turklāt populāru cilvēku bariņā. Postmoderni, un vairs nav jāskatās citas ziņas. Un tagad bez jokiem, pilnīgi nopietni gribu pasvītrot, ka manā ieskatā Aivis ir viena no trim perspektīvākajām kanāla Rīga TV24 sejām.

Ir jau vēl dažas lietas, kas mani pārlicina Rīga TV24. Bet es tiku aicināts vērtēt sabiedriskā pasūtījuma izpildes daļu, un, neraugoties uz manu veselīgi uztveramo kritiku, nav bažu, ka tas tiek un tiks labi pildīts.

Cicerona balvas žūrijas loceklis, mediju un ES lietu eksperts,

01.06.2015

Dr. art. Miervaldis Mozers